

- писки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Історія. — Т. 2011. — Вип. 2. — С. 206—214.
17. Сніцарчук Л. Українська преса Галичини (1919—1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс / Л. Сніцарчук — Львів, 2009. — 416. — С. 27.
18. Тертычный А. А. Аналитическая журналистика : учеб. пособ. для студ. вузов / А. А. Тертычный. — Москва : Аспект Пресс, 2010. — 352 с.
19. Товстоліс Ю. Дефініція поняття "інтелектуальна преса" в теорії соціальних комунікацій / Ю. Товстоліс // Стиль і текст : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. — Київ, 2014. — Вип. 15. — С. 193—201.
20. Українська преса в Україні та світі XIX—XX ст. : іст.-бібліограф. дослідження / уклад. : М. В. Галушко, М. М. Романюк (керівник проекту), Л. В. Сніцарчук. — Львів, 2008 — 2014. — Т. 1—4.

21. Фінклер Ю. Мас-медіа та влада: технологія взаємин / Ю. Фінклер. — Львів : Аз-Арт, 2003. — 211 с.
22. Ясинський М. М. До питання про початок української преси / М. М. Ясинський // Бібліологічні вісті. — 1923. — № 4. — С. 43—46.

В статті досліджено сутність поняття "інтелектуальна преса", систематизована історіографія інтелектуальної преси як складової української преси, виділені ключові етапи в розвитку інтелектуальної преси України та їх особливості.

In the article the essence of the concept of "smart media" systematized intellectual historiography of the press as part of the Ukrainian press, highlighted the key stages in the development of intellectual presses Ukraine and their features.

Надійшла до редакції 5 жовтня 2016 року

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

УДК 930:[016:821.161.2.09(092)]

Надія Білик,

кандидат історичних наук,
доцент кафедри документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства
Тернопільського національного економічного університету

Постать Богдана Лепкого в біобібліографічній спадщині Зенона Кузеля

У статті на основі друкованих матеріалів досліджено біографічний нарис З. Кузеля про Б. Лепкого та бібліографію творів письменника. Визначено місце Б. Лепкого в історії української культури.

Ключові слова: Богдан Лепкий, Зенон Кузеля, біографічний нарис, бібліографія.

Маловивченою сторінкою багатогранного доробку З. Кузеля (1882—1952), відомого українського бібліографа, етнографа, фольклориста, мовознавця, лексикографа, історика, публіциста, редактора, видавця, громадського діяча, є рецепція постаті Б. Лепкого (1872—1941) як визначного представника української духовної еліти ХХ століття.

Мета статті — введення до наукового обігу біобібліографічної спадщини З. Кузеля у контексті лепкознавства. Об'єктом вивчення є аналіз багатогранної діяльності Б. Лепкого крізь призму його біографії в культурологічній концепції відомого українського вченого. Постать письменника в означеному контексті досі не була предметом окремого дослідження. Для більшості дослідників студії З. Кузеля про Б. Лепкого залишаються маловідомими, про що свідчить брак посилань на них у лепкознавчому доробку постмодерністської доби. Водночас З. Кузеля провів надзвичайно ретельну бібліографічно-упорядницьку роботу, аби досягнути літературну, наукову, публіцистичну сфери діяльності Б. Лепкого.

У сучасній культурології провідним напрямом наукових студій є біографістика (історична персоналія), що вивчає роль антропологічного фактора в історії культури. Досліджуючи складність поєднання творчості й повсякденності, вчені прагнуть проникнути у творчу лабораторію митця, через життя визначної особистості відтворити окрему історичну епоху. Одним із перших у цьому напрямі

почав працювати З. Кузеля — автор ґрунтовного "Біографічного нарис", укладеного до 50-ліття від дня народження Б. Лепкого та з нагоди 25-ліття його літературної діяльності. Працю, надруковану в книзі "Золота Липа. Ювілейна збірка творів Богдана Лепкого з його життєписом, бібліографією творів і присвятами. Зладив Зенон Кузеля" (Берлін, 1924), можна вважати першою спробою наукової біографії автора безсмертних "Журавлів".

Ювілейне видання в упорядкуванні З. Кузеля побачило світ у видавництві "Українське слово", яке заснувала "Українська громада" у Берліні 1921 р. за активної участі й матеріальної підтримки гетьмана П. Скоропадського. Варто зазначити, що З. Кузеля як головний редактор установи сприяв виходу майже 50-ти томів творів класиків української літератури. До 50-літнього ювілею Б. Лепкого було оприлюднено колективну працю сучасників митця, куди ввійшли, крім "Біографічного нарис" З. Кузеля, "присвяти" К. Трильовського та О. Луцького. Метою видання, як і урочистої академії у стінах посольства Української Народної Республіки у Берліні, було вшанування відомого українського письменника та громадсько-культурного діяча в Німеччині.

Перший "Біографічний нарис" про Б. Лепкого, що вийшов із-під пера З. Кузеля, складався майже з 80 сторінок друку. В розлогії студії вчений дослідив життєвий і творчий шлях митця від народження до 1923 року. Правдивість

описаних подій зумовлена тим фактом, що впродовж багатьох років біографа єднали з Б. Лепким тісні сімейні стосунки. У примітках до праці дослідник зазначає: "Як близький родич Лепкого — його батько був моїм дядьком, — до певної міри вихований в хаті його родичів, я думаю, що найкраще сповню своє завдання, коли замість оцінки творчості Ювілята дам по раз перший докладніший нарис його життя й літературної діяльності, використовуючи до цього не тільки спільні родинні спомини, але й довголітні розмови з Ювілятом, особливо в останніх літах (1914—1923) спільної праці у Відні, по таборах, а вкінці в "Українському слові". Думаю, що в моїм "Нарисі" читач найде багато безпосереднього, хоч може суб'єктивного матеріалу, що кине інше світло на деякі факти творчості Лепкого й вияснить може не одно непорозуміння" [3, с. 9¹]. Варто згадати такий момент взаємин: З. Кузеля був "пильним й талановитим" учнем Б. Лепкого в Бережанській гімназії, про що митець приязно згадував через багато років у листі до родича [6, с. 1].

У рецепції З. Кузеля реконструйовано біографічні факти й розкрито творчу лабораторію письменника на основі, зрозуміло, тодішнього джерельного матеріалу: власних спогадів, розповідей родичів, друзів і ювіляра. Вчений, безперечно, опрацював "Пояснення" Б. Лепкого до двотомника його творів "Писання" (1922), які тоді вийшли друком. Усе це сприяло написанню ґрунтовної біографії діяча та дослідженню мотивів творчості, що відображали небуденний дух письменника.

У першій і другій частинах "Біографічного нарису" З. Кузеля розміщено значну кількість цінного фактологічного матеріалу щодо дитячих та юнацьких літ майстра слова, хоча твердження вченого про місце й дату народження митця нині стали причиною дискусії. Так, біограф зазначив, що Б. Лепкий народився 9 листопада 1872 р. "в Крегульці, чортківського повіту, на галицькій Поділлі" [3, с. 9]. Водночас дослідник згадав Кривеньке, хутір, де, за переказом матері Б. Лепкого, з'явився на світ майбутній письменник, а далі З. Кузеля подав таке уточнення: "В Крегульці, в домі діда, маминого батька, Михайла Глібовицького, його хрестили і там вписали у метрику" [3, с. 9]. Однак віднайдені архівні джерела свідчать, що митець народився 4 листопада 1872 р. у селі Кривеньке, де помічником пароха був його батько, Сильвестр Лепкий, а 9 листопада відбувся обряд хрещення новонародженого [2]. Нині в експозиції Обласного комунального музею Богдана Лепкого в Бережанах представлено копію свідоцтва хрещення Богдана, в якому зазначено дату його народження: 4 листопада 1872 р.; цей документ засвідчив греко-католицький парох с. Крегулець у 1890 році. Також у музеї зберігається робота українського художника Д. Горняткевича із зображенням хати в селі Кривенькому, в якій побачив світ Б. Лепкий. Цей пейзаж, виконаний олійними фарбами, свого часу прикрашав оселю родини Лепких у Кракові.

З. Кузеля простежив процес формування світогляду діяча, гідного нащадка греко-католицького священнического роду. Біограф зазначав, що саме завдяки родинному вихованню Б. Лепкий отримав ґрунтовну освіту. Його батько був особистістю багатогранною, про що свідчать такі штрихи до його портрета: "На ізуст умів Шекспіра, Шіллера, Гетого, Байрона, гарно грав на скрипці, знав теорію музики і як теолог писав німецькою мовою вірші, котрі друкували німецькі тижневики. По-польськи віршував... вправно... Мав дуже добру пам'ять. Як молодий священник знав напам'ять Святе Письмо і богослужебні книги..."; "провадив гарний церковний хор"; був "відомий у літературі під

псевдонімом Марка Мурави" [3, с. 10—11]. Саме від батька, наголошував дослідник, майбутній письменник почув перші лекції з історії культури. Мати — Домна з роду Глібовицьких — "прегарно співала при гітарі народних пісень" і "гарно малювала", передала у спадок Богданові нахил до малярства. Навчаючись у гімназії в Бережанах, майбутній письменник жив у діда Михайла Глібовицького, який "знався ще за молодих літ" із Маркіяном Шашкевичем, "приймав участь у його задумах великих і мав навіть рукописи його проповідей і деякі книжки з його автографами"; згодом "дві з них Б. Лепкий зберігав у своїй бібліотеці у Кракові" [3, с. 14].

Отже, саме виховання в середовищі родини, до якої належали представники тогочасної галицької духовної еліти, заклало основи багатогранної діяльності Б. Лепкого в майбутньому. З батьківської хати хлопець виніс "пієтизм до старовини", "пошанування традицій", що, на думку дослідника, яскраво відобразилося в його перших творах. Їхню генезу варто шукати і в особливому світосприйнятті письменника, що сформувалося під впливом географічного чинника. Про Бережанщину на Поділлі біограф писав, як про "клаптик землі... вибраний на те, щоб тут виростав якийсь поет" [3, с. 27]. Водночас, зазначав З. Кузеля, "важкий, народний побут, горе, темнота і кривда простонароддя" породжували в душі молодого митця бажання працювати для "народної справи", відродити "колишню волю і славу" України [3, с. 28]. Звідси — постійна увага до соціальної проблематики у творчості письменника, що чітко простежуємо в першій повісті Б. Лепкого "Зломані крила", яку він надрукував у галицькому часописі "Зоря" під псевдонімом Нестор Лендин, і ранніх оповіданнях, сюжети до яких письменник віднаходив у тогочасній галицькій дійсності.

Значний вплив на становлення світогляду Б. Лепкого мало навчання у Львівському університеті, куди юнак переїшов у 1892 році. Студіюючи історію та літературу під керівництвом відомих українських учених М. Грушевського, О. Огоновського та І. Шараневича, Б. Лепкий, за словами біографа, дійшов висновку, що "наш край і наш народ — це одна, неподільна цілість і що тільки у власній державі знайдемо ми спромогу нашого дальшого поступу й всестороннього розвитку" [3, с. 33].

У третій частині нарису З. Кузеля проаналізував головні події з життя Б. Лепкого від 1895 року: це початок викладацької діяльності в Бережанській гімназії, активна участь у громадському русі українців того часу, плідна праця на літературній ниві. "Тут у Бережанах, — зазначав дослідник, — у першому році сулентури написав він оповідання "Цвіт щастя", "Стріча", "Для брата", "Дивак", "Звичайна історія", "В лісі", а даліше "В світ за очі" і драму "За хлібом" та по-польськи студію про Кононіцьку, крім численних дрібних віршів та дописів і статей до "Діла" [3, с. 38].

Щодо переконань митця у той період, біограф подав яскраву характеристику молодого подвижника українського відродження в Галичині: "Лепкий, хоч у своїй вдачі має сильний нахил до естетизму, тримає себе в руках і естетичні прийоми старасться заєдно годити з інтенціями служби для свого народу і для людства. По переконанням демократ, не любить фальшивого демократизму, не любить безшабашності, руйництва й розгнущаного гольтіпацтва, лиш у культурній праці бачить запоруку дальшого розвитку нації і здійснення свого й нашого ідеалу — державної самостійності" [3, с. 39].

Рубіжним у житті Б. Лепкого став 1899 рік, коли митець переїхав до Кракова, де продовжив педагогічну діяльність як викладач української мови "в тамошніх гімназіях" і Ягеллонському університеті. Про той непростий період біограф зазначав: "Щоб добути матеріальної підстави для життя з родиною, щоб піти до театру і на концерт,

¹ У цитатах із цього джерела збережено правопис оригіналу. — *Н. Б.*

купити книжку й образ, а на це Лепкий видавав багато, придбавши собі таким способом гарну бібліотеку й збірку образів, ритвин і т. д., мусив наш поет бігати з години на годину, давати лекції й викладати в приватних гімназіях і на всляких курсах, а для літературної роботи лишалася хіба тиха, ніким і нічим не бентежена ніч. Це бачив я сам під час моїх частих гостин у нього на протязі 1901—1906 років. Лепкий вже перед восьмою вранці вибігав з хати, щоб, вернувши на хвилину на обід, знов вибігати й вертати звичайно аж пізно вечером" [3, с. 44]. Згадуючи краківський період творчості, Б. Лепкий наголошував: "Писати можна було звичайно між 10 та 1 годиною вночі... Не раз приходило мені на гадку слова Золотоуста про ніч і про небо, про те, що вночі розумієш не одно, чого не зрозумів у днину. І я думав. Переходив від лінії і кольору до рефлексії" [5, с. 462]. Таким чином, біографічний нарис З. Кузеля змальовує шанувальникам творчої музи письменника правдиві реалії з його життя, відкриває таїну його творчості й натхнення.

Центром культурно-мистецьких та суспільно-політичних взаємин між українцями і поляками впродовж багатьох років залишався дім Лепких у Кракові, котрий сучасники жартівливо називали "українською амбасадом" (посольством. — *Н. Б.*), а З. Кузеля порівняв з "українським островом серед польського моря" [3, с. 42]. Біограф був свідком зустрічей письменника з чільними представниками духовної еліти обох націй: С. Виспянським, М. Здзеховським, В. Орканом, О. Луцьким, К. Трильовським, В. Липинським, М. Бойчуком, О. Новаківським, М. Голубцем, О. Куриласом, Хв. Вовком, М. Коцюбинським і багатьма іншими. В їхньому середовищі митець, за словами дослідника, "не тільки не втратив нічого зі свого українського типу, але виріс у повний ріст" [3, с. 41]. Це свідчило, на його думку, "про сильну індивідуальність Лепкого і про значіння національної традиції, яку він виніс з батьківської хати" [3, с. 42].

Особливу увагу біограф зосередив на дружніх взаєминах Б. Лепкого і В. Липинського: обох єднали "погляди на нашу минувшину, любов до рідної старовини, охота пізнавати й розсліджувати останки української культури, переконання, що наші предки не тільки з часів князів Острозьких, але і з великої доби визвольних стремлінь Хмельницького не були такими дикунами, за яких їх мали свої і чужі, вороги і власні нащадки, а врешті охота гуртувати державно-творчі елементи на українській території" [3, с. 45]. Насамперед у співпраці з істориком доцільно шукати генези таких архітворів митця, як "Калнишевський у неволі", "На Тарасовій могилі", "Два голоси", "Батурицькі руїни", "Для ідеї", написаних у Кракові на початку ХХ століття.

Четверта частина біографічного нариса охоплює роки еміграції в Німеччині. З вибухом Першої світової війни розпочався новий період у житті митця. Рятуючись від наступу російських військ, восени 1914 р. родина Лепких опинилась у Відні. З. Кузеля так описав становище Б. Лепкого в ті дні: "Мов на екрані, пересувалися перед ним партії, програми, політично-суспільні міркування, питання, яке становище зайняти нам, Українцям у великій війні, щоб справу нашу посунути наперед" [3, с. 63]. Українське громадянство, в колі якого перебував Б. Лепкий у Відні, було розмежовано на табори. Одні вірили в перемогу Австро-Угорщини, завдяки якій можливо буде реалізувати українську соборницьку ідею. Інші обрали вічкучальну позицію й дотримувалися принципу "наша хата з краю". Діяч став на бік тих, хто активно виступив у той важливий для української справи історичний момент: одним із перших, як і З. Кузеля, вступив у новостворений "Союз визволення України" в 1914 році.

Остання, п'ята частина життєпису Б. Лепкого містить докладну інформацію про багатогранну діяльність пись-

менника в таборах українських полонених у Раштаті, Вецлярі, Зальцведелі (Німеччина). Впродовж 1915—1920 рр. Б. Лепкий брав активну участь у вічах, займався самодіяльним театром та підготовкою концертів, заснував і тривалий час провадив таборову "кустарню", де діяли робітня музичних інструментів, гончарний цех, токарня, рисунковий зал. Цей складний, сповнений випробувань, період життя родини Лепких проілюстровано фотографіями з побуту української еміграції. Серед світлин привертають увагу сюжети: "З вистави Калнишевського у вецлярському таборі", "Саля рисункова в кустарні", "Лепкий з групою офіцерів у Ган.-Міндені" та ін. [3, с. 73—81]. Дослідник завершив біографічну студію короткою інформацією про два останні роки життя Богдана Сильвестровича, впродовж яких він мешкав у Берліні, а згодом у містечку Ванзее, неподалік столиці.

Цінним доповненням до згаданого періоду стала стаття З. Кузеля "Богдан Лепкий у Німеччині" [4], що вийшла друком у 1943 р. після смерті митця. У ній йдеться, зокрема, про лекції Б. Лепкого в організованому "людовому університеті". За словами З. Кузеля, "своїми цікавими викладами з української історії, літератури й культури, що захоплювали наших полонених і гарною формою, й цікавим змістом, будив Лепкий приспану національну свідомість між тисячами наших полонених... Його виклади були дуже різномодні, але все такі цікаві й так захоплювали аудиторію, що в Раштаті довелося викладати йому у великій театральній залі, де 500—1000 дядьків з пильною увагою, а то й захопленням слухало його палких слів і про "Слово о полку Ігоревім", і про народну пісню, і про козачину, і про Шевченка та європейські впливи на українську культуру" [4].

На останніх сторінках нариса дослідник коротко проаналізував літературну спадщину письменника періоду національно-визвольних змагань, окресливши основні мотиви його творчості та генезу окремих віршів, а також навівши низку цитат із найвідоміших поетичних творів. На думку біографа, доробок майстра слова "насичений" особистими враженнями, подіями, зустрічами, тому й цінний для розуміння тієї буремної доби. Водночас З. Кузеля до видання "Золота Липа..." впорядкував "Вибрані місця з поезій Б. Лепкого", умістив у ювілейній збірці нові твори митця з воєнного періоду, що не ввійшли до двотомника "Писання" (1922).

Вагомим внеском З. Кузеля у лепкознавство стала "Бібліографія писань Богдана Лепкого" [1], яку дослідник упорядкував до видання "Золота Липа..." У друкованій спадщині Б. Лепкого бібліограф виокремив три групи творів: "І. Книжкові видання Б. Лепкого"; "ІІ. Книжки, зредатовані, або видані Б. Лепким"; "ІІІ. Часописна література", в яких, відповідно, систематизував доробок у розділи: "А. Гарне письменство", "Б. Літературно-наукові статті, критика й бібліографія", "В. Статті". Ця перша бібліографія творів Б. Лепкого стала основою для наступних студій на такій ниві, що вийшли з-під пера Є.-Ю. Пеленського, В. Лева, Н. Білик.

З. Кузеля першим серед лепкознавців наголосив у бібліографії творів Б. Лепкого на публікаціях без його прізвища. Цю особливість творчої манери письменника яскраво ілюструють дописи в газеті "Шлях" (1919), що виходила друком у таборі Зальцведеля під редакцією З. Кузеля. Більшість творів Б. Лепкого на сторінках часопису було надруковано під псевдонімами чи криптонімами: "Богдан Л.", "Б. Л.", "Крегулецький", "Нестор Літинський", "Сновиди", "А. О.", "Аз.", "Сень С.", "Ст. С.", "Н. Л.", які письменник використовував і раніше. Таке різноманіття підписів було породжене непростими політичними обставинами того часу: письменник, виступаючи у різних "жанрових" іпостасях (журналіст, критик, поет тощо), змушений був в одному й тому ж ви-

данні підписувати свої твори по-різному. Зокрема, під власним прізвищем Б. Лепкий опублікував на сторінках "Шляху" за 1919 р. лише добірки віршів, новелу "Милостиня" та окремі культурологічні статті. Тоді як новели "В ресторани", "Друга розмова в ресторани", "Біля пам'ятника", "Поворот" він оприлюднив під псевдонімом "Нестор Літинський", а нариси "По дорозі з Франкфурта" та "Вертають" — під криптонімом "Н. Л.". Псевдонім "Крегулецький", що походив, як і "Нестор Літинський", від назви одного із сіл на Тернопільщині — малої батьківщини письменника, — стояв під поезіями Б. Лепкого "Нам снився сон", "Ми єсть народ", "Загадка", "Не знаю звідки", "Цить-цить". Згадані прозові та поетичні твори Б. Лепкого свідчать про непересічний талант великого сина галицької землі, про соборницьку мету його доробку.

Висновки. З. Кузеля як перший біограф Богдана Лепкого та бібліограф його багатогранної спадщини створив унікальний портрет людської індивідуальності, сформованої на теренах українського П'ємонту в Галичині наприкінці XIX — на початку XX ст. Незважаючи на певну описовість та суб'єктивізм, біографічна студія З. Кузели слугувала основою до вивчення діяльності Б. Лепкого у лепкознавчих студіях автора статті [2]. До біографічної праці З. Кузели зверталися упорядники творів письменника в незалежній Україні (М. Ільницький, Ф. Погребенник, Н. Білик, Б. Мельничук). Перевидання біографічного нарису З. Кузели як цінного джерела для вивчення основних віх біографії Богдана Лепкого, без сумніву, сприятиме формуванню цілісного творчого портрета митця і водночас стане гідним пошануванням пам'яті духовного подвижника українського національно-державного відродження.

Список використаної літератури

1. *Бібліографія* писань Богдана Лепкого, складена З. Кузелею // Золота Липа: Ювілейна збірка творів Богдана Лепкого з його життєписом, бібліографією творів і присвятами / Зладив Зенон Кузеля. — Берлін : Українське слово, 1924. — С. 229—253.
2. *Білик Н.* Богдан Лепкий. Життя і діяльність : монографія / Надія Білик. — Тернопіль : Джура, 2001. — 170 с.; Білик Н. Культурологічна спадщина Богдана Лепкого : монографія / Надія Білик. — Тернопіль : Богдан, 2013. — 184 с.
3. *Богдан Лепкий.* Біографічний нарис, написав Зенон Кузеля // Золота Липа: Ювілейна збірка творів Богдана Лепкого з його життєписом, бібліографією творів і присвятами / Зладив Зенон Кузеля. — Берлін : Українське слово, 1924. — С. 9—89.
4. *Кузеля З.* Богдан Лепкий у Німеччині (3 приводу других роковин смерті поета) / Зенон Кузеля // Краківські вісті. — 1943. — Ч. 156 (894).
5. *Лепкий Б.* Писання: в 2 т. / Богдан Лепкий. — Київ, Ляйпціг : Українська накладня, 1922. — Т. 2. — С. 457—465.
6. *Лист Б. Лепкого до З. Кузели* (від 12. 01. 1931 р.) // Основні фонди Обласного комунального музею Богдана Лепкого в Бережанах Тернопільської обл.

В статтє на основаннї напечатаннх матерїалов изучено биографический очерк З. Кузели о Б. Лепком и библиографию сочинений писателя. Установлено место Б. Лепкого в истории украинской культуры.

On the basis of the published materials Z. Kuzelia's biographical essay about B. Lepkyi has been investigated in the paper. The place of B. Lepkyi in the history of Ukrainian culture has been determined.

Надійшла до редакції 16 вересня 2016 року

3 АРХІВУ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ

УДК 070(477)"1950/1954":[930.253:[061.1:015]](477-25)

Світлана Шульженко,
старший науковий співробітник
Державного архіву друку
Книжкової палати України

Періодичні видання (газети) Української РСР 1950—1954 років видання у фонді Державного архіву друку Книжкової палати України: аналітичний огляд

У статті висвітлено результати роботи, яку проводила ДНУ "Книжкова палата України імені Івана Федорова" в рамках науково-дослідної роботи "Аналітико-синтетичне опрацювання фонду Державного архіву друку і створення ретроспективних бібліографічних баз даних." Здійснено аналіз періодичних видань (газет) 1950—1954 рр., видання, які перебувають на довічному зберіганні у фонді Державного архіву друку Книжкової палати України.

Ключові слова: періодичні видання (газети), сфера розповсюдження, мова видання, засновник, радянська преса, 1950—1954 рр.

Архіви в сучасному соціально-комунікаційному середовищі відіграють важливу роль у задоволенні потреб суспільства в соціально значущій документальній інформації. Одним із завдань Державного архіву друку Книжкової палати України є довічне зберігання друкованих пам'яток як культурних цінностей країни. Вони є джерелом та об'єктом безпосереднього дослідження культури й духовності народу,

його мови, літератури, мистецтва. Ці пам'ятки впливають на становлення інтелектуального потенціалу суспільства, на зберігання і трансляцію духовних цінностей вітчизняної культури, вони є важливим чинником ідентифікації народу та формування національної свідомості.

Державний архів друку Книжкової палати України є сучасною інформаційно-аналітичною установою, що досяг-